

Stanovisko výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP k výstupům projektu Systém certifikace programů a služeb

Výbor PS ČLS JEP na své schůzi dne 6. 3. 2024 projednal výstupy projektu Systém certifikace programů a služeb, který je součástí klíčové aktivity KA 2 projektu Deinstitutionalizace služeb pro duševně nemocné, spolufinancovaného Evropskou unií z Operačního programu Zaměstnanost. V rámci tohoto projektu byly navrženy standardy kvality a bezpečí poskytování psychiatrické péče v lůžkových psychiatrických zařízeních, v CDZ a v psychiatrických ambulancích.

Právním podkladem pro hodnocení kvality a bezpečí zdravotnického zařízení je Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Ten definuje, že hodnocení kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb je dobrovolný proces, jehož účelem je posoudit podle hodnotících standardů organizační úroveň poskytování zdravotních služeb, a to z hlediska jejich kvality a bezpečí. Akreditaci uděluje soukromý subjekt, který obdržel od MZ oprávnění k provádění hodnocení kvality a bezpečí zdravotní péče. V současnosti jich v ČR existuje několik a jsou standardně žádány o provedení akreditace většinou lůžkových zdravotnických zařízení, která hradí náklady spojené s akreditačním procesem. Akreditované lůžkové zařízení tak jednak zlepšuje své standardy péče, získává konkurenční výhodu (či odstraňuje konkurenční nevýhodu) a rovněž jistou míru právní ochrany, neboť zavedením systému kvality a jeho certifikací prokazuje svůj aktivní přístup k zajištění bezpečnosti pacientů.

Výbor vzal na vědomí, že zájem o vznik specializované metodiky pro psychiatrická zařízení vzešel z řad uživatelů péče v rámci Národní rady pro duševní zdraví, kteří požadovali nastavení systému sledování kvality a bezpečnosti péče. Navržení možných specifických postupů pro akreditaci psychiatrických zařízení bylo rovněž v zájmu poskytovatelů lůžkové psychiatrické péče, kteří jinak standardně plní univerzální akreditační nároky stanovené pro somatické obory, aniž se přihlíží ke specifickým postupům a potřebám psychiatrických zařízení. MZ následně vyhlásilo cestou svého Oddělení pro reformu péče o duševní zdraví výběrové řízení na zpracování takových standardů, v němž uspěla Spojená akreditační komise, o.p.s., která návrh těchto standardů vypracovala. Tyto aktivity byly zcela nezávislé na rozhodování i vůli výboru PS ČLS JEP. Psychiatrická společnost ČLS JEP je sice odborným garantem Reformy péče o duševní zdraví, to však neznamená, že má a může mít kontrolu nad jednotlivými dílčími kroky procesu reformy, již řídí MZ a meziřesortní Rada vlády pro duševní zdraví. V rámci komplexního a mnohaletého průběhu reformy tak vznikla řada teoretických či koncepčních materiálů, které slouží jako podkladové materiály pro další analýzy a

PSYCHIATRICKÁ SPOLEČNOST
České lékařské společnosti J. E. Purkyně

PSYCHIATRIC ASSOCIATION
of the Czech Medical Association J. E. Purkyně

plánování směřování reformy. Návrhy standardů kvality a bezpečí byly uveřejněny stejně jako všechny ostatní projektové výstupy, přičemž mohou, ale nemusí být v budoucnu využity k jakékoliv reálné aplikaci.

Samy o sobě mají význam pro uplatnění v oblasti lůžkové psychiatrické péče, která se částečně liší od ostatních somatických oborů, případně v oblasti péče poskytované CDZ, která jsou komplexními organizacemi a procházejí obligátně akreditačními procesy rovněž ze strany MPSV. Přesto nemusí být v této formě akceptovány a zpracovány akreditačními společnostmi. V případě psychiatrických ambulancí výbor PS ČLS JEP na jedné straně jednoznačně podporuje zvyšování kvality péče, na druhé straně stejně jednoznačně konstatuje, že **tyto procesy nesmí být zdrojem další organizační, časové, personální či ekonomické zátěže již nyní přetížených psychiatrických ambulancí. V navržené podobě, která slouží jako odborný materiál pro další diskuzi, by výbor jejich využití ve stávající podobě považoval za nepřijatelně zatěžující a jednoznačně vedoucí ke zhoršení dostupnosti i kvality péče. Nepřijatelné je rovněž zavádění akreditace pro jeden konkrétní obor, v tomto případě psychiatrii, protože v takovém případě předjímá absenci kvalitní a bezpečné péče, což jednak neodpovídá realitě a jednak prohlubuje stigmatizaci našeho oboru.**

Z pohledu výboru PS ČLS JEP, která je odborným garantem Reformy péče o duševní zdraví, se jedná o dílčí pracovní materiál, o jehož zavedení do praxe na úrovni psychiatrických ambulancí není reálně uvažováno. Pokud by ze strany MZ v budoucnu byla vůle legislativně ukotvit akreditace ambulantních zařízení (v současnosti jsou vyhláškou 102/2012 Sb. o hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče upraveny akreditace pouze pro lůžková zařízení), pak bude výbor PS ČLS JEP trvat na certifikaci vyžadované pro všechny obory medicíny a na zachování její dobrovolnosti, která je definovaná v zákoně. Tím není jakkoliv dotčena podpora PS ČLS JEP pro hledání racionálních cest ke zvyšování kvality a dostupnosti péče, na jejichž principech bude PS ČLS JEP, jako odborný garant reformy, dále aktivně spolupracovat.

Dne 7. 3. 2024 v Praze